NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Att: Thea Vik Mjaaland

Referanse: NVE saksnummer: 202402618 Lindlandsaga Minikraftverk Dato: 22.10.2026

Gjelder svar på innkomne høringsuttalelser Lindlandsaga Minikraftverk

Viser til mottatte høringsuttalelser i forbindelse med konsesjonssøknad til Lindlandsaga Minikraftverk i Nærestadvassdraget.

På vegne av tiltakshaver for Lindlandsaga Minikraftverk sin konsesjonssøknad er det ønskelig å gi en tilbakemelding på høringsuttalelsene fra:

1. Statsforvalteren i Agder
2. Agder Fylkeskommune
3. Risør og Tvedestrand Kommune
4. Naturvernforbundet Øst i Agder

1. **Statsforvalteren** henviser til tidligere søknad fra 2012 hvor det ble fokusert på bla naturinngrep, Ecofact`s samlet konsekvens for influensområdet til *Middels negativ.*

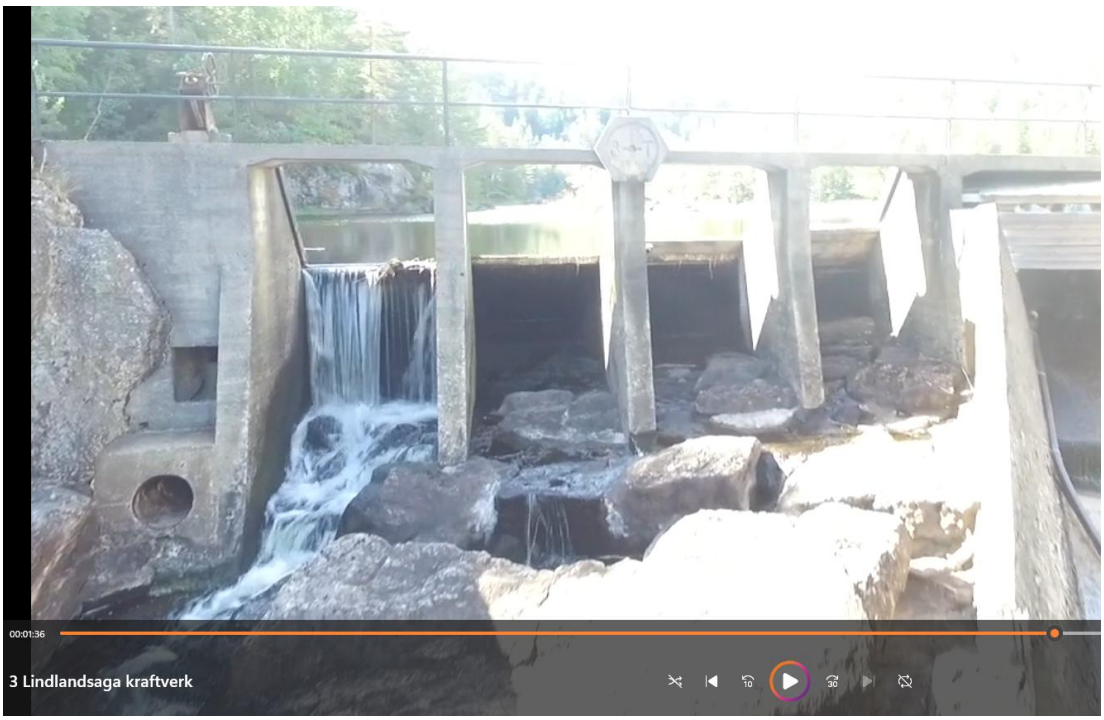
Det blir lagt særlig vekt på Ål, fisk og bunndyr og gyteområde for aure. Statsforvalteren henviser til Ecofact miljørapport at minstevannføringen er forutsatt til 70 l/s. Tiltakshaver har i søknaden I søknaden er det foreslått minstevannføringen på hhv. 35 l/s om sommeren (1.5-30.9) og 287 l/s om vinteren (1.10-30.4) Statsforvalteren tilrår å øke minstevannføringen til > 100 l/s i sommerhalvåret ved gitt konsesjon.

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 56 l/s Tiltakshaver har utført nye beregninger i forhold til beregnet produksjon, ved å øke minstevannføringen i sommerhalvåret til > 100 l/s. Beregningene viser en endring i minstevannføringen til > 112 l/s vil gi tapt produksjon på ca0.1 GWH, da den største produksjonen er i vinterhalvåret.

Tiltakshaver foreslår å øke minstevannføringen for sommerhalvåret til 112 l/s

Tiltakshaver foreslår å slippe minstevannføring tilsvarende det doble av alminnelig lavvannføring, vår påstand er da at kraftverket sin påvirkning vil bli vesentlig mindre både for fisk, bunndyr og faunaen i influensområdet, når det er lav lavvannføring. Slukeevne opprettholdes på 30 % av middelvannføring, det vil gi et samlet vannuttak på 15,6 % av års tilsiget og gir en årlig driftstid på rundt 7700timer.

Tiltakshaver vil påpeke at livet i elva i alle år tilpasset seg den naturlige variasjonen i vannføring. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 56 l/s, sommeren 2026 har vert unormal tørr, tiltakshaver har dronefilm fra 10.08.26.(bilde fra dronefilm under) Ut fra vannmengden som går i fossen under filmen, er det grunn til å tro at vannmengden et betydelig under 56ls. Kraftverket vil ikke påvirke livet i elva når det er vannføring under 112ls.

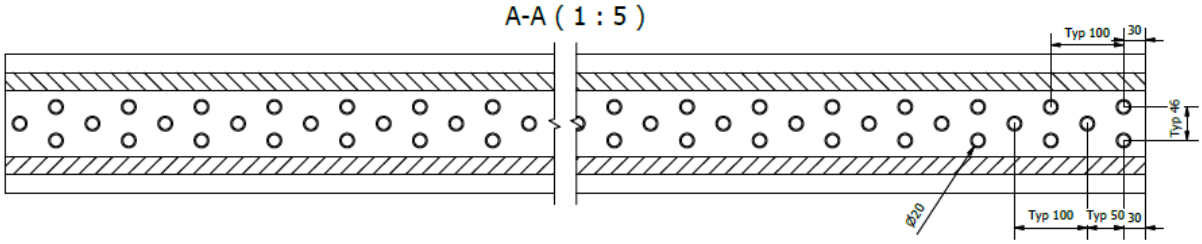

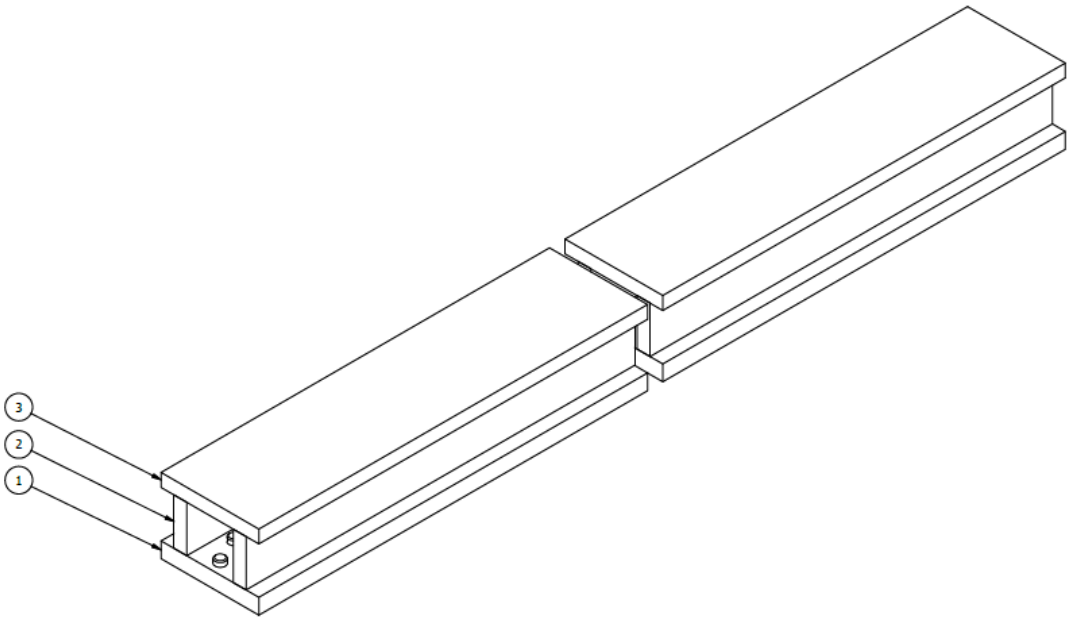
Dronebilde fra 10.08.2026, dronefilmen viser veldig lite vannføring.

Tiltakshaver har forutsatt i konsesjonssøknaden at det er ål i vassdraget. Derfor er det tatt opp i konsesjonssøknaden å tilrettelegge for ut og opp vandrende ål i forbindelse med kraftverksbyggingen, tiltakene vil kunne forbedre muligheten for ål, å vandre forbi Savannsdammen.

Tiltakshaver står bak utviklingen av ålerenna som er vist på bilder under, systemet er utviklet og tatt bruk i Femangervassdraget, Bjørnafjorden kommune. Femangervassdraget er vernet. NVE VEST er godt kjent med systemet, tilsvarende løsning er installert i andre vassdrag med ål. En av de viktigste tiltakene for ålen er å beskytte mot angrep fra predatorer som fugl, det løses ved å lage «tak» over det tilrettelagte området.

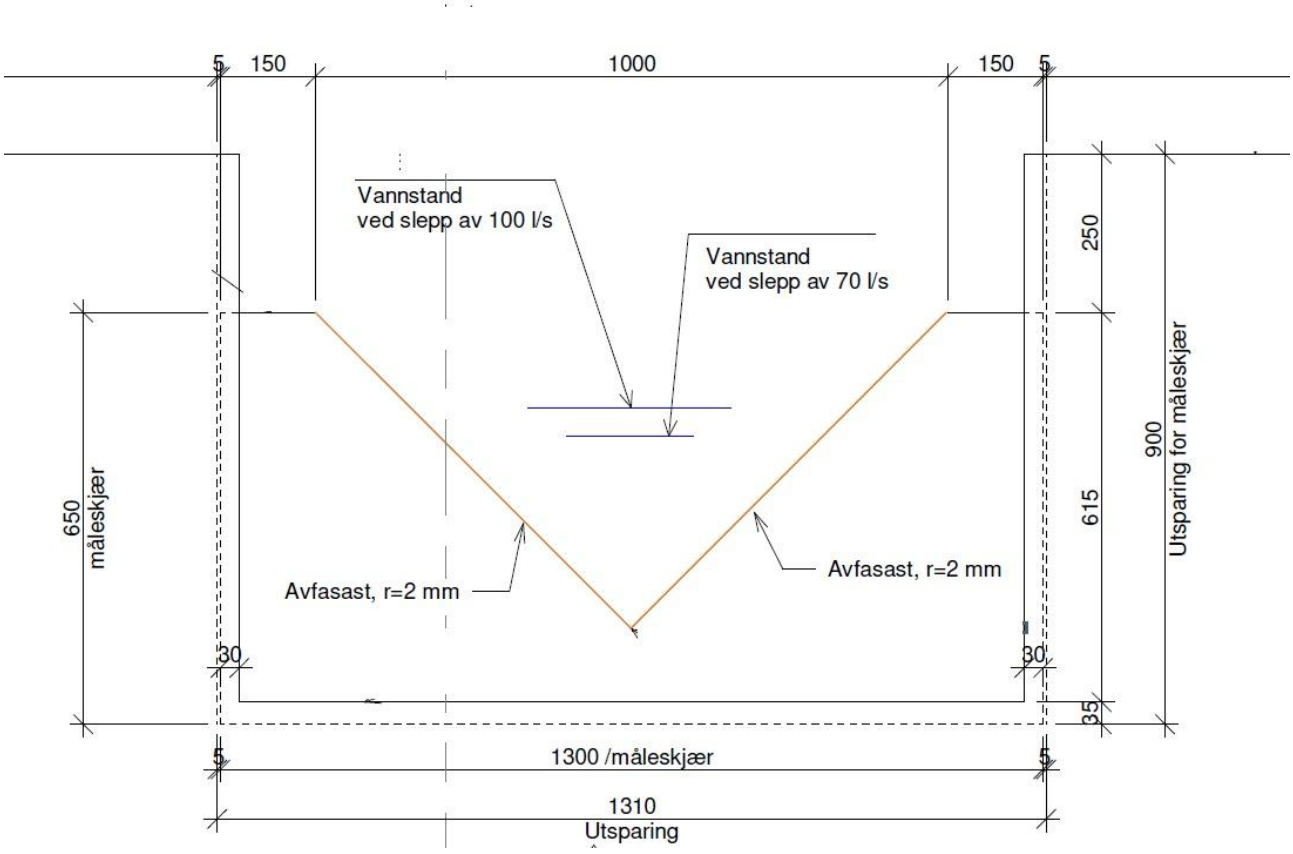

Over bilde og tegning av renne for opp vandrende ål.

Kleppconsult AS, Tr, 4352 KLEPPE, NORWAY, Phone: +47 51 42 05 05 Mobil: + 47 90 18 14 20
Org.Nr 998 585 384 MVA

Tiltakshaver vil fremlegge endelige detaljer i detaljplan ved en gitt konsesjon. For å sikre riktig slipp av minstevannføring, vil tiltakshaver foreslå å etablere et V-mål etter NVE standard, med synlig målestav og digital avlesing. Innløp til V-mål direkte fra Savann og ut til elva. V-målet vil da sikre riktig minstevannføring ut fra i vannspeilet i Savann. Når nivå i V-mål nærmer seg nivå for slipp av 112ls om sommeren og 287ls om vinteren skal kraftverket stoppe.

Arrangement for opp vandrende ål etableres i direkte sammenheng med V-målet for å sikre nødvendig vann i systemet. Fast V-mål vil sikre laveste vannstand i Savann og en vil få en naturlig flomstigning etter tilsig.

Eksempel bilde av V-mål etter NVE standard

For å sikre mot at utvandrende ål og annen fisk ikke skal gå inn i trykkrøret og til turbinen, skal det etableres en finspaltet inntaksrist, lysåpning skal være under 10mm. Inntaksristen må ha tilstrekkelig lysåpning for slukeevne, rista monteres som skissert i konsesjonssøknaden, ved det gamle innløpet til tømmerrenna. Detaljene i arrangementet vil bli beskrevet og vist i detaljplanen, dersom det blir gitt konsesjon. Eksempel på rist er vist på bilder fra Femangerelva under, bilder fra montering og under normal drift.

Rist ved Utlebøen. Galvanisert rist med lysopning 9mm.

Over bilde av inntaksrist tilpasset fisk og åle vandring i verna vassdrag

Vedrørende gyteområde for ørret vil tiltakshaver ta hensyn og til at gyteområdene opprettholdes og eventuelt bedres, i første rekke ved at minstevannføring sommerhalvåret økes til 112ls. Tiltakshaver vil ta kontakt med konsulent som innehar fiske og vassdragsøkologisk kompetanse.

Statsforvalteren påpeker at fylkeskommunen er regional myndighet av kulturminner som dammer og tidligere sag, som ønskes ivaretatt som kulturminner. Grunneier har opp gjennom tidene fått støtte av fylkeskommunen til å utvikle og ivareta kulturminnene i vassdraget, for at allmennheten kan få glede av området. Tiltakshaver ønsker å utnytte 30% vannkraftressursen til næringsvirksomhet i vassdraget, kraftverket vil stå for drift og vedlikehold av Savannsdammen, tømmerrenna og Lindlandsaga som er en del av kulturminnene i tiltaksområdet, inntekter fra kraftverket vil gi grunneier og rettighetshaver mulighet til å opprettholde og forbedre de resterende kulturminnene de har ansvar for i vassdraget.

Songe tresliperi AS har reguleringsretten i området, Statsforvalteren påpeker at eieren har vedlikeholdsplikt for å ivareta vassdrags myndighetenes krav til sikkerhet. Dersom av økonomiske forhold, en ikke kan ivareta dette, så er det en mulighet å søke om nedlegging av damanleggene og fjerne disse. Det vil samtidig kunne være tiltak som forbedrer den økologiske tilstanden i vassdraget skriver statsforvalteren.

Tiltakshaver mener dette er motsigende, fjerning av damanlegg og rester tidligere bruk vil forringe opplevelsen og bruken av vassdraget, det er også imot grunnlaget for vern. Å fjerne kulturminnene og å fjerne dammen ved Savann vi gi store konsekvenser for livet i vannet, langs hele vannlinjen til Savann, vannivå har vert stabilt så lenge vassdraget har vert i bruk. Tiltakshaver viser til høringssvaret fra Songe tresliperi AS.

Flomdemping er ikke tema for kraftverket, men dette ble poengtert meget tydelig av deltakere under befaringen 12.10.26. Uten vedlikehold av damanlegget vil det potensielt gi store og varige endringer på området langs Savann, oppstrøms og nedstrøms. Det ble vist stor bekymring dersom ikke dammene kan stå slik de gjør, dammene har i alle år fungert som en naturlig flomdemping vassdraget.

Dammen ved Savann fungerer også som gangbro for alle brukerne av området, grunneier er i dialog med kommunen for å oppgradere stien som ble brukt under befaringen, for å gjøre området lettere tilgjengelig med tanke på skogsdrift fram til Savann, tilrettelegge for fritidsbruk og gjøre kulturminnene bedre tilgjengelig for folk som har bevegelseshemning.

Agder fylke ved kulturminneavdelingen har gitt støtte til rehabilitering av vannrenne og trykkrør inn mot fundamentene på Lindlandsaga, dette er en del av en større plan der sagbygningen skal gjenreises. Rehabilitering av det unike stål fagverket og starten av tømmerrenna ved Savannsdammen er en del av denne planen. Som vist under befaringer er planen å reetablere den øvre delen av tømmerrenna for å vise helheten fra tidligere bruk av vassdraget.

Dersom det blir gitt løyve til kraftverk, vil kraftverket ta over drift og vedlikehold av Savannsdammen, reparere fagverket og reetablere tømmerrenna omtrent slik den framstod og legge trykkrøret i konstruksjonen. Kraftverket vil stå for gjenreising av sagbygningen.

Ved å gi konsesjon til nytt kraftverk vil Songe Tresliperi AS og grunneier få inntekter til å ta vare på kulturminnene for allmenheten og opprettholde vedlikehold på de resterende installasjonene som de har ansvar for i vassdraget.

2. **Agder fylkeskommune** påpeker at rørgaten vil krysse fylkesvei 3442 og at det må evnt. Søke om gravetillatelse. Dersom det blir gitt konsesjon vil det bli søkt om gravetillatelse og fremlegges planer og risikoanalyse i detaljplanen.

3. Tiltakshaver registrerer at både Risør og Tvedestrand kommune gir sin anbefaling til utbygging av Lindlandsaga Minikraftverk

4. Naturvernforbundet i Øst Agder henviser til at Nærestadvassdraget er en del av varig verna Vegårsvassdraget, og en bør derfor ikke gi tillatelse i konsesjon for Lindlandsaga Minikraftverk. Det henvises til naturverdier og kulturverdier i vassdraget, som ål og ørretbestand, fugleliv og den allmenne interesse som kultur og friluftsliv.

Tiltakshaver henviser til svaret over, på Statsforvalteren sin høringsuttalelse, når det gjelder å ivareta åle bestanden, gyteområde for ørretbestanden og ivaretakelse av kulturminnene.

Naturvernforbundet påpeker at Nærestadvassdraget er lite utbygd og mest urørt, det bli peket på det lange strekket trykkrøret vil påvirke vassdraget. Tiltakshaver vil påpeke at strekningen trykkrøret vil berøre, mellom Savvann og Lindlandsvann er i bruk som dam, fagverksbru, skogsvei, kryssing av fylkesvei, videre i privat vei ned mot Lindlandsvann, forbi sagbua og inn på den gamle sagtomten, med rørbro over flomløpet. Kraftverket skal ikke ta i bruk områder, som ikke er gjort tiltak på tidligere. Trykkrøret blir ned mot sag området lagt i den private veien, for å ikke å gjøre nye inngrep i det bratteste området. Nylig er skogsveiene benyttet til maskinell hogst. Dersom det gis konsesjon, vil skogsveien bli noe forbedret etter rørgaten er nedgravd. Tiltakshaver vil minne om at NVE har gitt tillatelse til røret for mikrokraftverket, røret ligger i samme trase like frem til sagbua der den vesle turbinen står.

Naturvernforbundet peker på at Nærestadvassdraget blir brukt mye av lokale og tilreisende til friluftsliv og vandring langs vassdraget både av organisasjoner, turlag og historielag.
Dette kan grunneier og rettighetshaver Erik Lindland bekrefte.
Ved å bygge opp igjen Lindlandsaga slik den var, vedlikeholde fagverket over elva og reetablere tømmerrenna i øvre del, vil det gi organisasjoner og enkeltpersoner en bedre visjon av hvordan kulturminnene var brukt og gir mulighet for større opplevelser i og rundt vassdraget. Tiltaket vil vise tidligere og ny tids bruk av vannressursen, ikke minst gi et positivt tilskudd til opplevelser på Lindland Naturpark, som ligger like ved.

Under befaringen ble det nevnt av Naturvernforbundet ser positivt på å besøke Lindland Naturpark og nytte stedet til mulige aktiviteter.

Selv om vassdraget er vernet så har stortinget gitt åpning for utbygging av småskala kraftverk i verna vassdrag, dersom næringsinteressene er større enn ulempene. Tiltaket er planlagt bygget opp for at vern og kulturinteresser, samt friluftsliv skal bli bedre ivaretatt i fremtiden, dette blir mulig av at det skapes næringsinntekt til å holde tiltakene i vassdraget vedlike, som blant annet flomdemping og kulturarv.

Tiltakshaver mener at samfunnsnytten for et nytt kraftverk overgår ulempene, kraftverket vil bruke 15,6 % av det årlige tilsiget av vann. Kraftverket stoppes når tilsiget kommer ned mot 2x lavvannføring, 112ls. Dette vil etter tiltakshaver sin mening ivareta de fleste hensyn i forhold til livet i elva. Den økologiske tilstanden for vassdraget blir opprettholdt og kraftverket vil gi inntekter til å ivareta de eksisterende installasjonene i vassdraget, slik § 4 i vann forskriften sier og samfunnsnytten i henhold til § 12.

Kommentar til befaring 12.10.2026: Tiltakshaver hadde under befaringen, planlagt å vise hvordan erfaring med tilrettelegging for ål og vannuttak i vernede vassdrag kan utføres, på en skånsom måte. Vise dronevideoer fra området og vise hvordan planlagte løsninger er tenkt tilpasset i de gamle installasjonene, dette ble det lite anledning til under befaringen.

Mye av tiden i befaringen gikk dessverre til saker som ikke hadde direkte med saken å gjøre. Tiltakshaver og rettighetshaver Songe Tresliperi v Erik Lindland vil påpeke alle innspill i befaringen ble hørt og tatt på største alvor, Lindland inviterer nå til dialog med grunneiere til eiendommer, som ligger til vassdraget, oppstrøms det omsøkte tiltaket. Informasjon om konsesjonssøknaden, som ble etterlyst under befaringen og invitasjon til dialog om problemstillingene, som ble fremmet, er nå videreformidlet til de aktuelle grunneierne.

Med vennlig hilsen
For tiltakshaver

Johs. Flaata
Kleppconsult AS